

Yurtdışındaki İşletmede Bulunan Net Yatırım Riskinden Korunma İşleminin Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi

Analysis and Accounting of Hedging of a Net Investment in a Foreign Operation Process in the concept of Turkish Accounting Standards

Veli ÖZTÜRK

Gazi Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Sağlık Kurumları İşletmeciliği Bölümü
Ankara/TÜRKİYE
velioz@gazi.edu.tr

Özet

Son yıllarda finansal piyasalardaki gelişmelere paralel olarak, finansal araçlar da hızla gelişmiştir. Bunun bir sonucu olarak da, finansal araçların nasıl sınıflandırılacağı, bunların muhasebeleştirilme esasları da önemli hale gelmiştir. Finansal araçların çeşitlerinin her geçen gün artması sonucunda, finansal risk de ortaya çıkmıştır. Özellikle sabit kurlara dayalı Bretton Woods sisteminin 1970’li yıllarda sona ermesinden sonra, işletmeler finansal risklerle karşı karşıya kalmışlardır. TMS 39, işletmelerin finansal piyasalarda karşı karşıya kaldıkları finansal riskleri üç grupta toplamıştır. Bunlar; finansal aracın gerçeğe uygun değerinden kaynaklanan riskler, nakit akışından kaynaklanan riskler ve yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan risklerdir. Çalışmamızın konusunu oluşturan ve finansal risklerden korunma çeşitlerinden birisi olan yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan risklerden korunma Türkiye Muhasebe Standartlarından TMS 21 ve TMS 39’da açıklanmıştır.

Çalışmamızın uygulama bölümünde, finansal riskten korunma çeşitlerinden birisi olan, yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunmaya örnek verilmiştir. Örnek uygulamamız üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde, yurtdışındaki işletmeye yatırım yapan işletmenin forward sözleşmesi yapmaması durumunda ortaya çıkacak döviz kuru riskleri yani kurlardaki artma ve azalmanın etkileri gösterilmiştir. Uygulamamızın ikinci bölümünde, işletmenin net yatırım riskinden korunmak için yapmış olduğu forward sözleşmesi ile ilgili muhasebe kayıtları gösterilmiş, işletmenin forward sözleşmesi yapmasının net yatırım riskinden işletmeyi nasıl koruduğu anlatılmıştır. Uygulamamızın son bölümünde de yabancı ülkedeki net yatırımın elden çıkarılması ve bunun sonuçları gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Araç, Finansal Risk, Finansal Riskten Korunma, Net Yatırım Riski, Forward.

Abstract

In recent years, in line with developments in the financial markets, financial instruments developed rapidly. As a result of this development, how to classify financial instruments, recognition of these principles has become important. As a result of the every day increase in types of financial instruments, financial risks have emerged. Especially after the end of the Bretton Woods system that based on fixed exchange rates in 1970's, entities faced the financial risk. IAS 39 gathered financial risks faced by businesses in the financial markets in three groups. These risks are risk arising from financial instruments at fair value and risk arising from cash flows and risk arising from the net investment in a foreign operation. Preventing from the risk arising from the net investment in a foreign operation hedge that composes the subject of this study and also one type of prevention from financial risk, is explained in Turkish Accounting Standards TAS 21 and TAS 39.

The implementation section of this study, one of the varieties of hedging, hedge accounting is an example of a net investment in a foreign operation. Example implementation is divided into three sections. In the first part, the increase and decreases at the exchange rates that arised from the position in which the entity made investment does not make forward contracts arised exchange rates are shown. In the second part of our application, the accounting records related to forward contract made for preventing from net investment risk are shown, and how the forward contract prevent the entity from net investment risk is explained. In the final part of the implementation, the disposal of the net investment in a foreign country and it's results are shown.

Key Words: *Financial Instruments, Financial Risk, Hedging, Net Investment Risk, Forward.*

1. Giriş

Finansal piyasalardaki gelişmelere paralel olarak, finansal araçlar da hızla gelişmiştir. Bunun bir sonucu olarak da, finansal araçların nasıl sınıflandırılacağı, bunların muhasebeleştirilme esasları da önemli hale gelmiştir. Finansal araçların çeşitlerinin her geçen gün artması sonucunda, finansal risk de ortaya çıkmıştır. Özellikle sabit kurlara dayalı Bretton Woods sisteminin 1970'li yıllarda sona ermesinden sonra, işletmeler finansal risklerle karşı karşıya kalmışlardır. Finansal riskleri TMS 39, finansal aracın gerçeğe uygun değerinden kaynaklanan riskler, nakit akışından kaynaklanan riskler ve yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan riskler şeklinde üç başlık halinde sınıflandırmıştır.

Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları incelendiğinde, finansal araçlarla ilgili dört adet standart bulunduğu görülmektedir. Bunlar; TMS 32 "Finansal Araçlar: Sunum", TMS 39 "Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme", TFRS 7 "Finansal Araçlar: Açıklamalar" ve TFRS 9 "Finansal Araçlar"dır.

Finansal risklerin azaltılması için kullanılan finansal araçlardan en yaygın olarak kullanılanları türev finansal araçlardır. Çalışmamızın uygulama örneğinde de, türev finansal araçlardan forward sözleşmesi kullanılmıştır.

Finansal risklerden birisi olan yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan risklerden korunma çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır. Bu tür riskten

nasıl korunulacağı ve nasıl muhasebeleştirileceği konusu Türkiye Muhasebe Standartlarından TMS 21 ve TMS 39’da açıklanmıştır. Çalışmamızda önce bu standartlarda yer alan çalışma konumuzla ilgili hükümler incelenmiştir. Çalışmamızın sonunda da bu hükümler çerçevesinde uygulama örneği yapılmıştır.

2. TMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” Kapsamında Riskten Korunma Muhasebesi

TMS 39’da finansal riskten korunma araçları, unsurları, finansal riskten korunma çeşitleri ve bunların nasıl muhasebeleştirileceği özet bir şekilde aşağıdaki gibidir.

2.1. Finansal Riskten Korunma Aracı

Finansal riskten korunma muhasebesi açısından, sadece, raporlayan işletme dışındaki (diğer bir ifadeyle, hakkında raporlama yapılan grup veya işletme dışındaki) bir tarafı içeren finansal araçlar finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanabilir. Konsolide edilmiş grup içindeki işletmelerden veya işletme içindeki bölümlerden her biri, grup içindeki diğer işletmelerle veya işletme içindeki diğer bölümlerle finansal riskten korunma amaçlı işlemlerde bulunabilirler dahi, bu tür grup içi işlemler konsolidasyon işlemleri sırasında ihmal edilir. Dolayısıyla, bu tür finansal riskten korunma amaçlı grup içi işlemlerin, grubun konsolide finansal tablolarında finansal riskten korunma muhasebesine dahil edilmesi uygun görülmez. Ancak bunlar, raporlanan işletme dışında kalmaları durumunda, grup içindeki işletmelerin bağımsız veya bireysel finansal tablolarında finansal riskten korunma muhasebesine konu edilebilirler (TMS 39, md. 73).

Normalde, bir finansal riskten korunma aracının bütünü için tek bir gerçeğe uygun değer bulunur ve gerçeğe uygun değerde değişikliğe yol açan etkenler birbirleriyle bağımlıdır. Bu nedenle, finansal riskten korunma ilişkisi, finansal riskten korunma aracının bütününe ilişkin olarak tanımlanır (TMS 39, md. 74).

Tüm finansal riskten korunma aracının bir kısmı, örneğin türev ürün tutarının yüzde 50’si, bir finansal riskten korunma ilişkisinde finansal riskten korunma aracı olarak tanımlanabilir. Ancak bir finansal riskten korunma ilişkisi, finansal riskten korunma aracının geçerli olduğu sürenin sadece bir bölümünü için tanımlanamaz (TMS 39, md. 75).

(a) Korunulan finansal risklerin açıkça belirlenmesi, (b) finansal riskten korunma işleminin etkinliğinin kanıtlanması ve (c) finansal riskten korunma aracı ve farklı risk durumlarının özel olarak gösterilebilmeleri durumunda, tek bir finansal riskten korunma aracı, birden fazla risk türünden korunma amaçlı olarak gösterilebilir (TMS 39, md. 76).

Finansal riskten korunma muhasebesi açısından, sadece, işletme dışındaki bir tarafı içine alan varlıklar, borçlar, kesin taahhütler veya gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini işlemler finansal riskten korunma konusu kalem olarak tanımlanabilir. Finansal riskten korunma muhasebesi, grubun konsolide finansal tablolarında uygulanmaz; sadece, aynı grup içindeki işletmelerin bireysel finansal tablolarında, söz konusu işletmeler arasında gerçekleştirilen işlemler için uygulanır. İstisna olarak, grup içi parasal bir kaleme ilişkin yabancı para riskinin (örneğin, iki bağlı ortaklık arasındaki borçlar/alacaklar) TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri’ne göre konsolidasyon işlemi sırasında tam olarak elimine edilmeyen döviz kuru kazanç veya kayıplarına sebep olması durumunda, söz konusu yabancı para riski konsolide finansal tablolarda finansal

riskten korunma konusu kalem olarak sunulma koşullarını taşıyabilir. TMS 21'e göre grup içi parasal işlemin farklı para birimlerine sahip iki grup şirketi arasında gerçekleşmesi halinde, söz konusu işlemlerden kaynaklanan yabancı para kâr ve zararları konsolidasyon işlemleri sırasında tam olarak elimine edilmez. Buna ek olarak, gerçekleşme ihtimali yüksek grup içi tahmini bir işleme ilişkin yabancı para riski, anılan işlemin, işlemi yapan işletmenin geçerli para biriminden farklı bir para birimi ile yapılmış olması ve ilgili yabancı para riskinin konsolide kâr veya zararı etkileyecek nitelikte olması durumunda, konsolide finansal tablolarda finansal riskten korunma konusu kalem olarak sunulma koşullarını taşıyabilir (TMS 39, md. 80).

Finansal riskten korunma konusu kalemin finansal bir varlık veya finansal bir borç olması durumunda, anılan kalemler, etkinliğin ölçülebilmesi koşuluyla, nakit akışlarının veya gerçeğe uygun değerinin sadece bir kısmı ile ilişkili bulunan riskler açısından (bir veya daha fazla seçilmiş sözleşmeye bağlı nakit akışı veya bunların bir oranı ya da gerçeğe uygun değerinin bir yüzdesi) finansal riskten korunma konusu kalem olabilir. Örneğin faiz içeren bir varlık veya borcun maruz kaldığı faiz riskinin belirlenebilir veya ayrı olarak ölçülebilir bir bölümü finansal riskten korunma konusu risk olarak tanımlanabilir (TMS 39, md. 81).

Bir finansal varlık veya finansal borç portföyünün maruz kalınan faiz oranı değişikliğine karşı gerçeğe uygun değer riskinden korunması işleminde (ki sadece bu tür bir finansal riskten korunma işleminde), finansal riskten korunan bölümün münferit bir varlıktan (veya yükümlülükten) ziyade bir yabancı para cinsinden (örneğin, dolar, euro, pound veya rand tutarı şeklinde) tanımlanabilir. Söz konusu portföy, risk yönetimi amacıyla, varlık ve borçlar ihtiva etmekte olsa dahi, tanımlanan tutar, varlık veya borçların bir tutarıdır. Varlık ve borçları ihtiva eden netleştirilmiş bir tutarın tanımlanmasına izin verilmez. İşletme, tanımlanan bu tutarla ilişkili olan faiz oranı riskinin bir bölümünü finansal riskten koruyabilir. Örneğin peşin olarak ödenebilen varlıklar içeren bir portföyün finansal riskten korunması durumunda, işletme, sözleşmeye bağlı yeniden fiyatlandırma tarihleri yerine tahmini yeniden fiyatlandırma tarihlerini esas almak suretiyle, gerçeğe uygun değerinde meydana gelen ve korunan faiz oranında meydana gelen değişikliklerle ilişkilendirilebilen değişiklikleri finansal riskten koruyabilir. Finansal riskten korunan bölümün tahmini yeniden fiyatlandırma tarihlerine dayanması durumunda, finansal riskten korunan faiz oranında meydana gelen değişikliklerin ilgili tahmini yeniden fiyatlandırma tarihleri üzerindeki etkisi finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin tespiti sırasında dikkate alınır. Sonuç olarak, peşin ödenebilir kalemler içeren bir portföyün, peşin ödenebilir nitelikte olmayan bir türev ürünle finansal riskten korunması durumunda, finansal riskten korunma konusu portföyde yer alan kalemlerin önceden ödeneceği tahmin edilen tarihlerinin değiştirilmesi veya gerçek peşin ödeme tarihlerinin tahmin edilenlerden farklı olması durumunda, etkin olmayan bir işlem (etkinsizlik) meydana gelmiş olur (TMS 39, md. 81A).

2.2. Finansal Riskten Korunma Muhasebesi

Finansal riskten korunma muhasebesi temel olarak belirli koşulları sağlayan işletmelerin normal muhasebe işleyişinin dışına çıkarılarak risk muhasebesinin kendine özgü ölçüm ve değerlendirme sistemi içinde değerlendirilmesidir. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu özellikle 2004 yılından itibaren riskten korunma muhasebesine ilişkin bir dizi değişiklik ve kurallar getirmiştir. Bu kurallar şirketlerin finansal karar

verme ve yatırım süreçleri üzerinde önemli etkilere neden olmaktadır. Riskten korunma muhasebesi, muhasebenin işlevinin yalnızca finansal kararların sonucunu yansıtmaktan ibaret olmadığı, aksine bu kararları doğrudan etkilediğinin önemli göstergelerinden biridir. Riskten korunma muhasebesinin bir zorunluluk değil, şirketlerin tercihine bağlı bir uygulama olduğu unutulmamalıdır (Ateş, 2010, s. 85).

Finansal riskten korunma muhasebesinde, finansal riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma konusu kalemin gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen değişikliklerin kâr veya zarardaki etkileri muhasebeleştirilir (TMS 39, md. 85).

4.2. Finansal Riskten Korunma Çeşitleri

Finansal riskten korunma ilişkileri üç çeşittir (TMS 39, md. 86);

- a) **Gerçeğe uygun değer riskinden korunma:** Muhasebeleştirilmiş bir varlık veya borcun ya da muhasebeleştirilmemiş bir kesin taahhüdün veya bu tür bir varlık, borç ya da taahhüdün belirlenebilir bir bölümünün gerçeğe uygun değerinde meydana gelen, belirli bir risk unsuru ile ilişkilendirilebilen ve kâr veya zararı etkileyebilecek nitelikteki değişikliklere karşı gerçekleştirilen bir finansal riskten korunma işlemidir.
- b) **Nakit akış riskinden korunma:** (i) muhasebeleştirilmiş bir varlık veya borca (örneğin, değişken oranlı borçların gelecekteki faiz ödemelerinin tamamı veya bir kısmı) ya da gerçekleşme ihtimali yüksek tahmini bir işleme ilişkin belirli bir riskle ilişkilendirilebilen ve (ii) net kâr veya zararı etkileyebilen nitelikteki nakit akışı değişikliklerinden korunmak için gerçekleştirilen bir finansal riskten korunma işlemidir.
- c) **Yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma:** yurtdışındaki işletmeye; bağlı ortaklık, iştirak, şube ya da iş ortaklığı olarak sahip olan işletme, yurtdışındaki işletmeden alacak ya da borç niteliğinde parasal bir kaleme sahip olabilir. Öngörülebilir bir gelecekte gerçekleşmesi planlanmayan ya da beklenmeyen bir kalem, özünde, işletmenin yurtdışındaki işletmedeki net yatırımının bir parçasıdır. Yurtdışı işletmede bulunan yatırımların riskten korunması işlemidir.

2.3. Net Yatırım Riskinden Korunma

Net yatırım riskinden korunma, işletmenin yurtdışı faaliyetinin (yurtdışındaki işletmedeki) varlıklarına ilişkin maruz kalacağı kur farkı riskinden korunma işlemi olarak tanımlanabilir. Finansal riskten korunma aracı, türev olabileceği gibi türev dışı da olabilir (Demir, 2009, s. 145).

Yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma amaçlı işlemler, net yatırımın bir parçası olarak muhasebeleştirilen parasal kalemlere ilişkin finansal riskten korunma işlemleri de dahil olmak üzere, nakit akış riskinden korunma işlemlerine benzer şekilde muhasebeleştirilir (TMS 39, md. 102);

(a) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olduğu tespit edilen kısmı diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve

(b) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

Finansal riskten korunma işleminin etkin olan kısmıyla ilgili olan ve diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan finansal riskten korunma aracına

ilişkin kazanç ya da kayıp, yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılması sırasında ya da elden çıkarılma dönemi içerisinde yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır.

3. TMS 21 “Kur Değişiminin Etkileri” Kapsamında Riskten Korunma

Muhasebesi

TMS 21’de yurtdışındaki işletmeye yapılan net yatırımın neler olduğu, yatırıma ait kur farklarının nasıl muhasebeleştirileceği ve yurtdışındaki yatırımın elden çıkarılması aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

3.1. Yurtdışındaki İşletmeye Yapılan Net Yatırım

Bir işletme, yurtdışındaki işletmeden alacak ya da borç niteliğinde parasal bir kaleme sahip olabilir. Öngörülebilir bir gelecekte gerçekleşmesi planlanmayan ya da beklenmeyen bir kalem, özünde, işletmenin yurtdışındaki işletmedeki net yatırımının bir parçasıdır. Bu tür parasal kalemler uzun vadeli alacakları ya da kredileri içerebilir. Ticari alacak ya da borçları içermez (TMS 21, md. 15).

Yurtdışındaki bir işletmeden parasal kalem alacağı veya söz konusu işletmeye parasal borcu olan bir işletme, bir grubun bağlı ortaklığı olabilir. Örneğin bir işletmenin A ve B olmak üzere iki bağlı ortaklığı vardır. B bağlı ortaklığı yurtdışındaki bir işletmedir. A bağlı ortaklığı, B bağlı ortaklığına kredi vermektedir. Kredi ödemesi bir plana bağlanmamışsa veya öngörülebilir bir gelecekte gerçekleşmesi beklenmiyorsa A bağlı ortaklığının, B bağlı ortaklığından olan söz konusu alacağı, işletmenin B bağlı ortaklığındaki net yatırımının bir parçası niteliğinde olacaktır. Bu durum; A bağlı ortaklığının kendisinin de, yurtdışındaki bir işletme olması durumunda da geçerlidir (TMS 21, md. 15A).

3.2. Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi

Raporlayan işletmenin yurtdışındaki işletmesindeki net yatırımının bir parçasını oluşturan parasal bir kalemden kaynaklanan kur farkları, raporlayan işletmenin bireysel finansal tablolarında ve yurtdışındaki işletmenin kendi finansal tablolarında kar ya da zarar olarak muhasebeleştirilir. Yurtdışındaki işletmeyi ve raporlayan işletmeyi içeren finansal tablolarda (örneğin yurtdışındaki işletme bir bağlı ortaklık ise konsolide finansal tablolar), bu tür kur farkları başlangıçta diğer kapsamlı gelirin ayrı bir unsuru olarak muhasebeleştirilir ve net yatırımın elden çıkarılması durumunda kar ya da zarar olarak muhasebeleştirilir (TMS 21, md. 32).

Parasal bir kalem raporlayan işletmenin yurtdışındaki işletmesine yaptığı net yatırımın bir parçasını oluşturuyorsa ve raporlayan işletmenin geçerli para birimindeyse, yurtdışındaki işletmenin kendi finansal tablolarında kur farkı ortaya çıkar. Benzer şekilde, bu kalem yurtdışındaki işletmesinin geçerli para birimindeyse raporlayan işletmenin bireysel finansal tablolarında kur farkı ortaya çıkar. Bu kalem raporlayan işletmenin ya da yurtdışındaki işletmenin geçerli para biriminden başka bir para birimindeyse, raporlayan işletmenin bireysel finansal tablolarında ve yurtdışındaki işletmenin kendi finansal tablolarında kur farkı ortaya çıkar. Bu tür kur farkları yurtdışındaki işletmeyi ve raporlayan işletmeyi içeren finansal tablolarda (yani yurtdışındaki işletmenin konsolidasyon ya da özkaynak yöntemi ile dâhil edildiği finansal tabloda) diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir (TMS 21, md. 33).

3.3. Yurtdışındaki İşletmenin Elden Çıkarılması

Yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılmasında, diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilmiş ve özkaynağın ayrı bir bileşeninde biriktirilmiş söz konusu işletmeye ait birikmiş kur farkları, elden çıkarmadan kaynaklanan kazanç veya kayıp muhasebeleştirildiğinde, özkaynaktan kar veya zarara aktararak (yeniden sınıflandırmaya ilişkin bir düzeltme olarak) yeniden sınıflandırılır (TMS 21, md. 48).

İşletmenin yurtdışındaki bir işletmedeki payının tamamının elden çıkarılmasına ek olarak, aşağıdaki kısmi elden çıkarmalar elden çıkarma olarak muhasebeleştirilir (TMS 21, md. 48A):

- (a) Kısmi elden çıkarmadan sonra işletmenin önceki bağlı ortaklığında kontrol gücü bulunmayan bir payı elinde bulundurmasına bağlı olmaksızın, yurtdışında bir işletmesi olan bağlı ortaklık üzerindeki kontrolün kaybedilmesini içeren kısmi elden çıkarmalar ve
- (b) Müşterek anlaşmadaki payın kısmen elden çıkarılmasından veya yurtdışında bir işletmesi olan iştiraktaki payın kısmen elden çıkarılmasından sonra elde kalan payın yurtdışında işletmesi olan bir finansal varlık olması.

Yurtdışında bir işletmesi olan bağlı ortaklığın elden çıkarılmasında, kontrol gücü olmayan paylarla ilişkilendirilen yurtdışındaki işletmeye ait birikmiş kur farkları, finansal durum tablosu dışında bırakılır ama kar veya zararda yeniden sınıflandırmaz (TMS 21, md. 48B).

Yurtdışında bir işletmesi olan bir bağlı ortaklığın kısmen elden çıkarılmasında işletme, diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen birikmiş kur farklarının oransal payını, söz konusu yurtdışı işletmedeki kontrol gücü olmayan paylarla yeniden ilişkilendirebilir. Yurtdışındaki işletmenin diğer herhangi bir elden çıkarımında işletme, sadece diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen birikmiş kur farklarının oransal payını, kar veya zararda yeniden sınıflandırır (TMS 21, md. 48C).

Bir işletme, yurtdışındaki işletmesini satış, tasfiye, sermaye payının geri ödenmesi ya da işletmenin bir kısmından ya da tamamından vazgeçme şeklinde elden çıkarabilir. Yurtdışındaki bir işletmenin defter değerinin düşürülmesi, kendi zararı veya yatırımcı tarafından muhasebeleştirilen değer düşüklüğü nedeniyle kısmî bir elden çıkarma meydana getirmez. Dolayısıyla diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen kur farkı kazanç ya da kaybının herhangi bir kısmı, değer düşüklüğünün yansıtılması sırasında kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmaz (TMS 21, md. 49).

4. Türev Finansal Araçların Muhasebeleştirme Esasları

Türev araçların muhasebeleştirilmesine ilişkin esaslar TMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardında yer almaktadır.

Türev finansal aracı muhasebeleştirirken, türev aracın hangi amaçla edinildiği önemlidir. Türev araç kısa süreli kâr elde etmek amaçlı mı (alım satım amaçlı), yoksa riskten korunma amaçlı mı elde edilmiştir. Bu sorunun cevaplanması gerekir. Çünkü, türev finansal aracın edinilme amacına göre, muhasebeleştirilmesi de farklılık gösterecektir.

a) Alım Satım Amaçlı Edinilen Türev Finansal Araçlar

Türev finansal araçlar spekülasyon amacıyla elde edilmiş olabilir. Alım satım amaçlı, kısa süreli kar elde etmek (spekülasyon) amacıyla elde edilen türev finansal araçlar gerçeğe uygun değer üzerinden değerlemeye tabi tutulur ve gerçeğe uygun değer farkı kar ve zarara (gelir tablosuna) yansıtılır (Demir, 2012, s. 271).

b) Finansal Riskten Korunma Amaçlı Edinilen Türev Finansal Araçlar

Türev finansal araçlar, finansal riskten korunma amacıyla elde edilmiş ise, finansal riskten korunma ilişkisinin çeşidine göre, muhasebeleştirilme esasları değişmektedir. Her bir finansal riskten korunma ilişkilerine göre muhasebeleştirilme esasları şöyledir;

b1) Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma İşlemi Muhasebesi

Finansal riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerinin yeniden ölçülmesinden (türev nitelikli bir finansal riskten korunma aracı için) veya söz konusu finansal riskten korunma aracının defter değerine ilişkin yabancı para bileşeninin TMS 21'e göre ölçülmesinden kaynaklanan kazanç veya kayıplar, kâr ya da zararda muhasebeleştirilir ve finansal riskten korunma konusu kalemden kaynaklanan ve korunulan riskle ilişkilendirilebilen kazanç veya kayıp, finansal riskten korunma konusu kalemin defter değerine yansıtılır ve kâr veya zararda muhasebeleştirilir. Söz konusu durum, finansal riskten korunma konusu kalem maliyeti üzerinden ölçülmüş olsa dahi geçerlidir (TMS 39, md. 89).

b2) Nakit Akış Riskinden Korunma İşlemi Muhasebesi

Nakit akış riskinden korunma işlemi, aşağıdaki gibi muhasebeleştirilir (TMS 39, madde 95);

- (a) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kayıpların etkin olduğu tespit edilen kısmı diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve
  - (b) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir.
- Yurtdışındaki İşletmede Bulunan Net Yatırım Riskinden Korunma İşlemi Muhasebesi

Yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma amaçlı işlemler, net yatırımın bir parçası olarak muhasebeleştirilen parasal kalemlere ilişkin finansal riskten korunma işlemleri de dahil olmak üzere, nakit akış riskinden korunma işlemlerine benzer şekilde muhasebeleştirilir (TMS 39, md. 102);

- (a) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olduğu tespit edilen kısmı diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve

- (b) Finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

5. Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlı Forward Uygulama Örneği

X işletmesi Türkiye’de faaliyet göstermektedir. Faaliyetlerinde kullandığı para birimi TL’dir. 01 Mart 2013 tarihinde X işletmesi, İngiltere’de faaliyet gösteren Y işletmesinin %40’ını 250.000 Sterlin ödeyerek satın almıştır. Y işletmesinin faaliyetlerinde kullandığı para birimi Sterlin (£)’dir.

X işletmesi, Y işletmesindeki net yatırımı dolayısıyla karşı karşıya kaldığı döviz kuru riskinden korunmak için A Bankası ile forward (ileri vadeli yabancı para) sözleşmesi yapmıştır.

Forward sözleşmesinin detayları şöyledir;

Anlaşma Tarihi	01 Mart 2013
Bitiş (Vade) Tarihi	31 Mart 2014
Anlaşma Tutarı	250.000 Sterlin
Forward Kuru	1 £ = 2,75 TL

Vade boyunca kurlar şu şekilde oluşmuştur;

01 Mart 2013	: 1 £ = 3,10 TL
31 Aralık 2013	: 1 £ = 3,00 TL
31 Mart 2014	: 1 £ = 2,92 TL

Çözüm:

Tekdüzen Hesap Planı’nda türev ürünler ile ilgili özel bir hesap bulunmamaktadır. Uygulamada Tekdüzen Hesap Planı’na göre türev ürünler için yapılan muhasebeleştirmede genellikle nazım hesaplar kullanılmakta ve bilanço dışında tutulmaktadır.

Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları ise türev finansal araçların finansal tablolarda asli hesaplarda izlenerek, sonuçlarının yine finansal tabloların içerisinde gösterilmesini benimsemiştir. Ayrıca, TMS/TFRS standartlarına göre, türev finansla araçlarla ilgili kamuoyuna açıklanması gereken hususlarında finansal tabloların dipnotlarında yer alması istenmektedir.

Uygulama örneğinin çözümünde, Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları esas alınmakla birlikte, gerekli görülen yerlerde ise Tekdüzen Hesap Planı hükümleri dikkate alınmıştır.

Uygulama örneğinde;

- Önce, X işletmesinin, Y işletmesindeki yurtdışı net yatırımının döviz kurlarındaki değişimlerinin etkileri ile ilgili kayıtlar, forward sözleşmesi yapmadığı varsayılarak muhasebeleştirilmiştir.

- Sonra, X işletmesinin Y işletmesindeki yurtdışı net yatırımının döviz kuru riskinden korunmak için yapılan forward sözleşmesi ile ilgili vade boyunca yapılması gereken kayıtlar gösterilmiştir. Böylece X işletmesinin yapmış olduğu forward sözleşmesi ile yurtdışı net yatırımın döviz kuru riskinden nasıl korunduğu incelenmiştir.
- Sonuç olarak da, X işletmesinin Y işletmesindeki yurtdışı net yatırımını elden çıkarması ile ilgili kayıtlar yapılmış ve yatırımın elden çıkarılmasının kâr veya zarar üzerindeki etkileri incelenmiştir.

A) X İşletmesinin Kayıtları (Forward Sözleşmesi Yapmasaydı)

- 01.03.2013 tarihinde A şirketinin, B şirketinin %40'ını satın alması:

01.03.2013			
242 İŞTİRAKLER		775.000	
- Y İşletmesi			
	102 BANKALAR		775.000
	250.000 £ x 3,10 TL = 775.000 TL		
	/		

- 31.12.2013 tarihinde dönem sonu kur değerlemesi:

TMS 21'in 32 ve 33 üncü maddeleri, yurtdışındaki işletmelerdeki net yatırımlara ait kur farklarının muhasebeleştirilmesi ile ilgilidir. Bu maddelerde özetle; yurtdışındaki işletmeyi ve raporlayan işletmeyi içeren finansal tablolarda (örneğin yurtdışındaki işletme bir bağlı ortaklık ise konsolide finansal tablolar), bu tür kur farkları başlangıçta diğer kapsamlı gelirin ayrı bir unsuru olarak muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Yine ilgili maddelerde; parasal bir kalem raporlayan işletmenin ya da yurtdışındaki işletmenin geçerli para biriminden başka bir para birimindeyse, raporlayan işletmenin bireysel finansal tablolarında ve yurtdışındaki işletmenin kendi finansal tablolarında kur farkı ortaya çıkacağını belirtilmiştir. Ayrıca bu tür kur farklarının yurtdışındaki işletmeyi ve raporlayan işletmeyi içeren finansal tablolarda (yani yurtdışındaki işletmenin konsolidasyon ya da özkaynak yöntemi ile dâhil edildiği finansal tabloda) diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirileceği vurgulanmıştır.

Buna göre, uygulama örneğimizde X işletmesinin, yurtdışındaki net yatırımı olan Y işletmesinin kullandığı paranın kurlarındaki değişiklikler aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilecektir;

31.12.2013			
5XX YURTDIŞI NET YATIRIM DEĞERLEME		25.000	
FARKLARI			
	242 İŞTİRAKLER		25.000
	250.000 £ x (3,10 TL – 3,00 TL)		
	= 25.000 TL Kur farkı		
	/		

- 31.03.2014 tarihinde kur değerlemesi:

31.03.2014		
5XX YURTDIŞI NET YATIRIM DEĞERLEME FARKLARI	20.000	
242 İŞTİRAKLER		20.000
250.000 £ x (3,00 TL – 2,92 TL) = 20.000 TL Kur farkı		

Yukarıdaki yevmiye kayıtlarına göre, iŐtirakle ilgili Büyük Defter kayıtları Őu Şekilde olacaktır;

242 İŞTİRAKLER		5XX YURTDIŞI NET YATIRIM DEĞERLEME FARKLARI	
775.000	25.000	25.000	
	20.000	20.000	
775.000	45.000	45.000	
	730.000		

X işletmesinin Y işletmesine yaptığı net yatırımını dolayısıyla, 775.000 TL tutarındaki yatırımını, kurlardaki düşme nedeniyle 45.000 TL azalarak, 730.000 TL olmuŐtur. Başka bir anlatımla, kurların düşmesinden dolayı 45.000 TL kambiyo zararı ortaya çıkmıştır.

B) X işletmesinin Forward Sözleşmesi ile İlgili Kayıtları

- 01.03.2013 tarihinde X işletmesinin, A Bankası ile forward sözleşmesi yapması:

01.03.2013		
9XX FORWARD SÖZLEŞMESİNDEN BORÇLULAR - A Bankası	687.500	
9XX FORWARD SÖZLEŞMESİNDEN ALACAKLILAR - X işletmesi		687.500
250.000 £ x 2,75 TL = 687.500 TL Sözleşme bedeli		

- 31.12.2013 tarihinde kur değişmesi:

31.12.2013		
2XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR	62.500	
5XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI		62.500
250.000 £ x (2,75 TL – 3,00 TL) = 62.500 TL Kur farkı		
/		

- 31.03.2014 tarihinde kur değişmesi:

31.03.2014		
5XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI	20.000	
2XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR		20.000
250.000 £ x (3,00 TL – 2,92 TL) = 20.000 TL Kur farkı		
/		

- 31.03.2014 tarihinde X işletmesinin A Bankası ile yaptığı forward sözleşmesinin sonlandırılması:

- Forward Sözleşme Bedeli	: 250.000 £ x 2,75 TL	= 687.500 TL
- Kur Farkı	: 250.000 £ x (2,75 TL – 2,92 TL)	= <u>42.500 TL</u>
- Forward Sözleşmesinin Piyasa Fiyatı	: 250.000 £ x 2,92 TL	= 730.000 TL

31.03.2014		
102 BANKALAR	730.000	
2XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR 102 BANKALAR		42.500 687.500
Forward sözleşmesinin sona erdirilmesi		
31.03.2014		
9XX FORWARD SÖZLEŞMESİNDEN ALACAKLILAR - X İşletmesi	687.500	
9XX FORWARD SÖZLEŞMESİNDEN BORÇLULAR - A Bankası		687.500
Nazım hesapların kapatılması		
/		

X işletmesi, Y işletmesindeki net yatırımı nedeniyle 45.000 TL kur farkı zararına uğramıştır. Yurtdışındaki işletmelerde bulunan net yatırım riskinden korunmak için A Bankası ile yaptığı forward sözleşmesi sonucunda 42.500 TL forward kârı elde etmiştir. Böylece X işletmesinin zararı 45.000 TL'den 2.500 TL'ye düşmüştür.

Yukarıdaki kayıtlardan sonra, türev finansal varlıkla ilgili oluşan değerlendirme farkları, forward konusu olan Y işletmesi elden çıkarılmaya kadar bilançonun özkaynaklar bölümünde bekleyecek, Y işletmesi elden çıkarıldığında, ilgili varlığın maliyetinden düşürülerek kapatılacaktır.

c) X İşletmesinin Y İşletmesindeki Yatırımını Elden Çıkarması

31.03.2014 tarihinde X işletmesi, Y işletmesindeki net yatırımı 740.000 TL'ye satsaydı;

Yukarıdaki iştiiraklere ve forward sözleşmesine ait yevmiye kayıtlarından sonra, iştiirakle ilgili Büyük Defter kayıtları şu şekilde olacaktır;

242 İŞTİRAKLER	
775.000	25.000
	20.000
775.000	45.000
730.000	

5XX YURTDIŞI NET YATIRIM DEĞERLEME FARKLARI	
25.000	
20.000	
45.000	

5XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI	
20.000	62.500
42.500	

TMS 21'in 48 inci maddesine göre, yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılmasında, diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilmiş ve özkaynağın ayrı bir bileşeninde biriktirilmiş söz konusu işletmeye ait birikmiş kur farkları, elden çıkarmadan kaynaklanan kazanç veya kayıp muhasebeleştirildiğinde, özkaynaktan kar veya zarara aktarılarak (yeniden sınıflandırmaya ilişkin bir düzeltme olarak) yeniden sınıflandırılır. Bu maddeye göre X işletmesinin, yurtdışındaki yatırımı olan Y işletmesini elden çıkarması ile ilgili aşağıdaki gibi bir hesaplama ve muhasebe kaydı yapabiliriz.

İştirakin Kayıtlardaki Değeri	: 730.000 TL
İştirakin Satış Tutarı	: <u>740.000 TL</u>
Satış Kârı	: 10.000 TL
Yurtdışı Net Yatırım Değerleme Farkları	: (45.000 TL)
Türev Finansal Araçlar Gerçeğe Uygun Değer Farkları	: <u>42.500 TL</u>
Net Satış Kârı	: 7.500 TL

31.03.2014		
102 BANKALAR		740.000
5XX TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI		42.500
242 İŞTİRAKLER		730.000
5XX YURTDIŞI NET YATIRIM DEĞERLEME FARKLARI		45.000
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI		7.500

6. Sonuç

TMS 39, işletmelerin finansal piyasalarda karşı karşıya kaldıkları finansal riskleri üç grupta toplamıştır. Bunlar; finansal aracın gerçeğe uygun değerinden kaynaklanan riskler, nakit akışından kaynaklanan riskler ve yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan risklerdir. Çalışmamızın konusunu oluşturan ve finansal risklerden korunma çeşitlerinden birisi olan yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırımdan kaynaklanan risklerden korunma Türkiye Muhasebe Standartlarından TMS 21 ve TMS 39'da açıklanmıştır.

TMS 21'de yurtdışındaki işletmeye yapılan net yatırımın neler olduğu, yatırıma ait kur farklarının nasıl muhasebeleştirileceği ve yurtdışındaki yatırımın elden çıkarılması açıklanmıştır. Standarda göre, raporlayan işletmenin yurtdışındaki işletmesindeki net yatırımının bir parçasını oluşturan parasal bir kalemden kaynaklanan kur farkları, raporlayan işletmenin bireysel finansal tablolarında ve yurtdışındaki işletmenin kendi finansal tablolarında kar ya da zarar olarak muhasebeleştirilir. Yurtdışındaki işletmeyi ve raporlayan işletmeyi içeren finansal tablolarda (örneğin yurtdışındaki işletme bir bağlı ortaklık ise konsolide finansal tablolar), bu tür kur farkları başlangıçta diğer kapsamlı gelirin ayrı bir unsuru olarak muhasebeleştirilir ve net yatırımın elden çıkarılması durumunda kar ya da zarar olarak muhasebeleştirilir.

TMS 39'da finansal riskten korunma araçları, unsurları, finansal riskten korunma çeşitleri ve bunların nasıl muhasebeleştirileceği açıklanmıştır. Standarda göre, yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunma amaçlı işlemler, net yatırımın bir parçası olarak muhasebeleştirilen parasal kalemlere ilişkin finansal riskten korunma işlemleri de dahil olmak üzere, finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olduğu tespit edilen kısmı diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir ve finansal riskten korunma aracından kaynaklanan kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı kâr veya zararda muhasebeleştirilir. Finansal riskten korunma işleminin etkin olan kısmıyla ilgili olan ve diğer kapsamlı gelir içerisinde

muhasebeleştirilmiş bulunan finansal riskten korunma aracına ilişkin kazanç ya da kayıp, yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılması sırasında ya da elden çıkarılma dönemi içerisinde yeniden sınıflandırma düzeltilmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kar veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır.

Çalışmamızın uygulama bölümünde, finansal riskten korunma çeşitlerinden birisi olan, yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunmaya örnek verilmiştir. Uygulama örneğimizde, işletme yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım riskinden korunmak için forward sözleşmesi yapmaktadır.

Uygulama örneğimizin çözümünde, TMS 21 ve TMS 39'da yer alan hükümler dikkate alınmıştır. Standartlara uygun olarak bilançoda asli hesaplarda, türev finansal varlık olarak duran varlıklarda gösterilmiştir. Sözleşme süresi boyunca dönem sonlarında sözleşmenin gerçeğe uygun değerinin gösterilmesi amacıyla değerleme sonucu ortaya çıkan değerlendirme farkları ise bilançonun özkaynaklarında gösterilmiştir. Sözleşme sonucunda ortaya çıkan net değerlendirme farkı, yurtdışındaki işletmede bulunan net yatırım elden çıkarıldığında bilançodan gelir tablosuna aktarılmış ve elden çıkarmada ortaya çıkan kâr veya zarar ile ilişkilendirilerek kapatılmıştır.

Örnek uygulamamız üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde, yurtdışındaki işletmeye yatırım yapan işletmenin forward sözleşmesi yapmaması durumunda ortaya çıkacak döviz kuru riskleri yani kurlardaki artma ve azalmanın etkileri gösterilmiştir. Uygulamamızın ikinci bölümünde, işletmenin net yatırım riskinden korunmak için yapmış olduğu forward sözleşmesi ile ilgili muhasebe kayıtları gösterilmiş, işletmenin forward sözleşmesi yapmasının net yatırım riskinden işletmeyi nasıl koruduğu anlatılmıştır. Uygulamamızın son bölümünde de yabancı ülkedeki net yatırımın elden çıkarılması ve bunun sonuçları gösterilmiştir.

Kaynakça

- Ateş, G., (2010). Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Demir, Ş., (2012). Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (VUK Değerleme Yaklaşımı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Demir, V., (2009). TFRS/UFRS Kapsamında Finansal Araçlar, Nobel Yayın, Ankara.
- Türkiye Muhasebe Standardı 21 “Kur Değişiminin Etkileri”.
- Türkiye Muhasebe Standardı 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme”.

Analysis and Accounting of Hedging of a Net Investment in a Foreign Operation Process in the Concept of Turkish Accounting Standards

Veli OZTURK

Gazi University
Faculty of Economics and
Administrative Sciences, Department of
Health Care Management
Ankara/TURKEY
velioz@gazi.edu.tr

Extensive Summary

In recent years, in line with developments in the financial markets, financial instruments developed rapidly. As a result of this development, how to classify financial instruments, recognition of these principles has become important. As a result of the every day increase in types of financial instruments, financial risks have emerged. Especially after the end of the Bretton Woods system that based on fixed exchange rates in 1970's, entities faced the financial risk.

IAS 39 gathered financial risks faced by businesses in the financial markets in three groups. These risks are risk arising from financial instruments at fair value and risk arising from cash flows and risk arising from the net investment in a foreign operation. Preventing from the risk arising from the net investment in a foreign operation hedge that composes the subject of this study and also one type of prevention from financial risk, is explained in Turkish Accounting Standards IAS 21 and IAS 39.

At IAS 21, the net investment in a foreign operation, the accounting for investments and foreign exchange differences on disposal of the investment are described. According to the standard, run of the reporting entity's net investment in foreign exchange differences arising on a monetary item that forms part of the reporting entity's separate financial statements and the financial statements of the foreign operation are recognized in profit or loss. In the financial statements consist of Foreign business and the reporting entity (eg consolidated financial statements of the foreign operation is a subsidiary), such exchange differences are recognized initially in a separate component of other comprehensive income, in the position of disposal of the net investment, are recognized as profit or loss.

At IAS 39, the hedging instruments, components and their varieties and how to account for hedging are described. According to the standard, hedges of net investment in a foreign operation, recognized as part of net investment hedging transactions related to monetary items, including the gain or loss on the hedging instrument determined to be an effective part is recognized in other comprehensive income and gain or loss on the hedging instrument and the ineffective portion is recognized in profit or loss. Related to the effective portion of the hedge and recognized in other comprehensive income and

the gain or loss on the hedging instrument, to be sold abroad during or as a reclassification adjustment in the period of disposal by subtracting the gain or loss is reclassified from equity.

The implementation section of this study, one of the varieties of hedging, hedge accounting is an example of a net investment in a foreign operation. In the application example, the business make forward contracts to hedge a net investment in a foreign operation.

At the solution of the implementation part, the provisions of IAS 21 and IAS 39 are taken into consideration. In accordance with the standards, at balance sheet accounts, derivative financial instruments are shown as fixed assets. The fair value of the contract during the contract period at the end of the period to show the valuation differences arising from the valuation of equity are shown in the balance sheet. Net valuation differences raised from the contract, the net investment in a foreign operation disposed of and transferred to the income statement from balance sheet and closed by relating profit or loss raised from disposal.

Example implementation is divided into three sections. In the first part, the increase and decreases at the exchange rates that raised from the position in which the entity made investment does not make forward contracts raised exchange rates are shown. In the second part of our application, the accounting records related to forward contract made for preventing from net investment risk are shown, and how the forward contract prevent the entity from net investment risk is explained. In the final part of the implementation, the disposal of the net investment in a foreign country and it's results are shown.